

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu	
OSNOVNI PODATCI	
Ime i prezime	Željka Župan Vuksan
Zvanje	Profesor hrvatskoga jezika i književnosti
Naziv škole u kojoj ste trenutčno zaposleni	Gimnazija Sesvete, Bistrička 7, Sesvete, Zagreb
Adresa elektroničke pošte	zeljka.zupan-vuksan@skole.hr 09123902781
Naslov Metodičkih preporuka	Pravo na jednakost – analiza romana <i>Posljednji Stipančići</i> Vjenceslava Novaka
Predmet (ili međupredmetna tema)	Hrvatski jezik Građanski odgoj i obrazovanje
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	Hrvatski jezik
Razred	1. razred
OBVEZNI ELEMENTI	
Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	SŠ HJ B.1.4. Učenik se stvaralački izražava prema vlastitome interesu potaknut tekstem. Međupredmetna tema – građanski odgoj i obrazovanje A.3.1. Učenik promišlja o razvoju ljudskih prava. Razrada ishoda: <ul style="list-style-type: none"> - učenik oblikuje radove služeći se različitim tehnikama, oblicima izražavanja i medijima - učenik predstavlja svoj rad individualno i/ili timski
Tijek nastavnog sata	4 sata Učenici su na prethodnom satu upoznati s književnoteorijskim pojmovima: umjetnička proza, roman, struktura proznog teksta: tema, pripovjedač, fabula, kompozicija, karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje. Za obradu romana nije predviđena provjera pročitivosti jer će pročitivost biti vidljiva prilikom analize romana odabranom

Stvaralačko izražavanje u interpretaciji romana *Posljednji Stipančići* Vjenceslava Novaka

1. aktivnost: Mentimeter, vrući stolac (20 minuta)

Na početku sata nastavnik upućuje na digitalni alat Mentimeter u kojem učenici ispunjavaju ponuđenu anketu:

Glavni lik romana *Posljednji Stipančići* je: a) Lucija b) Ante c) Juraj d) Valpurga

Ova se aktivnost može ostvariti i usmenim izlaganjem, ali se preporuča digitalni alat jer će se na kraju sata razvidnije usporediti odgovori prije i nakon analize romana. Nastavnik kratko komentira odgovore prikazane na projektoru.

Učenici su u krugu, na sredini kruga je kutija s pripremljenim karticama na kojima su zadane uloge prema metodi *devet okvira udaljenosti od teksta*. Učenici izvlače kartice i dijele se po skupinama.

Uloge na karticama: sudionik događaja, svjedok, zastupnik, službena osoba, ljetopisac, novinar, istraživač, kritičar.

Učenici se u skupine raspoređuju prema odabiru kartica. Ukoliko razred broji 28 ili više učenika, u skupini će biti najmanje troje učenika. Učenici sudionici događaja pozivaju se na vrući stolac, ali oni kasnije prema potrebama ostalih skupina sudjeluju u radu svih skupina, odnosno učenici ih prema potrebi pozivaju u svoje aktivnosti.

Događaje koji će se prezentirati ostalim učenicima odabiru učenici prema zadatcima iz svoje skupine, svi učenički ostvaraji temelje se na improvizaciji koja se referira na sadržaj romana.

Nastavnik na vrući stolac poziva učenike iz skupine **sudionik događaja**. Učenici ulaze u uloge likova i iznose događaje u prvom licu iz perspektive odabranog književnog lika. Ostali učenici postavljaju pitanja u okviru sadržaja romana. Na vrući stolac pozvani su svi likovi iz prethodne ankete: Lucija, Valpurga, Ante i Juraj.

2. Aktivnost: prepričavanje događaja pomoću smrznutih slika i unutrašnjeg monologa lika (20 minuta)

Slijedi prepričavanje događaja pomoću smrznutih slika. Učenici su podijeljeni u skupine i svojim tijelima postavljaju za njih važan događaj u radnji. Na nastavnikov znak (dodir po ramenu) počinje unutrašnji monolog iz perspektive lika.

Učenici sami odabiru događaja iz romana koji će prepričati, odnosno predstaviti. U ovoj aktivnosti sudjeluje 12 učenika koje će nastavnik odabrati slučajnim odabirom: tri skupine po četiri učenika nevezano za uloge koje su dobili na početku sata.

Aktivnost: devet okvira udaljenosti od teksta (40)

Učenici objašnjavaju događaj prema ulozi koju su dobili: sudionik događaja, svjedok, zastupnik, službena osoba, ljetopisac, novinar, istraživač, kritičar. Učenici u ulozi sudionika događaja sudjeluju u svim skupinama.

Svjedok događaja: nije izravno sudjelovao u događaju, ali mu je svjedočio i pripovijeda priču iz svoje perspektive.

Zastupnik: javno zastupa mišljenje, stavove i postupke likova.

Službena osoba: privodi, istražuje, osuđuje, oslobađa likove. Može se organizirati sudnica, istražni zatvor ili bilo koji oblik službenog razgovora.

Istraživač: prikuplja podatke i istražuje što se uistinu dogodilo.

Kritičar: iznosi događaj, opisuje odnose među likovima s pozicije kritičara, jasno zauzima stav, kritizira društvene pojave.

Novinar: izvješćuje s mjesta događaja: vijest, članak za različite novinske rubrike, javljanje u središnji dnevnik, zabavnu emisiju ... prema interesima i kreativnosti skupine.

Ljetopisac: skuplja podatke i piše ljetopis kao dokaz budućim generacijama.

Aktivnost: Mentimeter (5 minuta)

Nakon obrade, a ukoliko su promijenili mišljenje, učenici u digitalnom alatu Mentimeter opet ispunjavaju anketu o tome tko je glavni junak romana te ukratko objašnjavaju svoj odabir ukoliko se razlikuje od prvog.

Kao i na početku sata, aktivnost se može realizirati usmeno, ali se preporuča Mentimeter u kojem se preglednije prikazuje rezultat ankete.

3. Aktivnost: iznošenje umjetničkog doživljaja (45)

Preobrazba događaja u umjetničko djelo zadatak je za sve učenike. Umjetnik oblikuje vlastiti doživljaj obrađenog djela: izrada stripa, crteža, naslovnice, pisma i/ili monologa glavnog junaka.

Nastavnik će ponuditi digitalne alate: Pixton, Glogster i sl.

4. Aktivnost: usmeno izlaganje (20 minuta)

Učenici će u završnom sata iznijeti vlastito razmišljanje o problemima koji se propituju u romanu: odgoj danas i nekada, položaj žene i muškarca u modernom svijetu i u 19. stoljeću, pravo na pobačaj, trebamo li šutjeti o tome...

Nastavnik odabire učenike koji su se svojim radom istaknuli na prethodnim satima, raspoređuje ih u tri para na vrućem stolcu. Učenici usmeno oblikuju zamišljeno pismo Alfredu i Luciji, mladići započinju: Draga Lucija..., a djevojke: Dragi Alfredre...

5. Aktivnost: usmeno i pisano izražavanje (20 minuta)

Učenici komentiraju i na temelju obrađenog romana opisuju književni tekst prema temi i žanru te primjenjuju književnoteorijske pojmove.

Tehnikom vruće olovke opisuju književnopovijesno razdoblje u kojem je nastao književni tekst te stilsko-poetička obilježja književnog teksta na primjeru pročitanoog teksta.

Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)

Pri obradi cjelovito pročitanoog djela pomoću metode devet okvira udaljenosti od teksta učenici aktivno sudjeluju u svim fazama nastavnog sata. Koriste metode poput: vrućeg stolca, smrznutih slika, unutrašnjeg monologa, pišu, istražuju, oblikuju i iznose svoje mišljenje čime se potiče razmišljanje o pročitanoom djelu, aktualiziraju se problemi romana, učenike se potiče na kritičko mišljenje i razvijanje komunikacijskih vještina, a sve su aktivnosti usmjerene na učenike i njihovo aktivno sudjelovanje.

Sadržaji koji se koriste u aktivnostima

Vjenceslav Novak, *Posljednji Stipančići*
Radni listići, liste procjene.
Učenički radovi.

Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute:

Vrednovanje za učenje

Lista procjene – Vršnjačko vrednovanje u aktivnosti *vrući stolac*

	DA	DJELOMIČNO	NE
Kreativnost			
Originalnost			
Jasnoća izlaganja			
Povezanost priče			

Izlazne kartice: Učenici na kraju sata odgovaraju na pitanja:

- Što sam danas dobro napravio/napravila i na što sam ponosan/ponosna u svom radu?
- Aktualizacija romana u kojoj učenik sažima važnost naučenog za svakodnevni život: Iz analize romana *Posljednji Stipančići* naučio/naučila sam...

Vrednovanje kao učenje - Liste procjene – vršnjačko vrednovanje

+ / -	1. skupina sudionici	2. skupina svjedoci	3. skupina zastupnik	4. skupina službena osoba	5. skupina istraživač	6. skupina kritičar	7. skupina novinar	8. skupina ljetopisac
Suradnja								
Međusobno slušanje								
Kreativnost i originalnost								
Uspješnost izvršenja zadatka								

Vrednovanje naučenog: u okviru pisane provjere znanja na kraju cjeline.

Provjera usvojenosti ishoda:

- prozne vrste (umjetnička proza, roman, struktura proznog teksta: tema, pripovjedač, fabula, kompozicija, karakterizacija i tipologija likova, ideja i značenje) te
- temeljni književnoteorijski pojmove i polazišta bitna za razumijevanje književnosti kao umjetnosti te oblike i načine književnog izražavanja
- književnopovijesno razdoblje i njegova obilježja u tekstu

Razrađeni problemski zadatci, zadatci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi

Tijekom čitavog nastavnog procesa kod učenika se potiče kritičko mišljenje, kreativno izražavanje (pismo, unutrašnji monolog, dijagram stavova, smrznute slike, umjetničko

	izražavanje: strip, naslovnica, crtež...)
DODATNI ELEMENTI¹	
Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	<p>SŠ HJ A.1.1. Učenik opisuje i pripovijeda u skladu sa svrhom i željenim učinkom na primatelja</p> <p>SŠ HJ B.1.2. Učenik razlikuje i opisuje književni tekst prema temi i žanru na sadržajnoj i izraznoj razini i primjenjuje književnoteorijske pojmove</p> <p>SŠ HJ B.1.3. Učenik prepoznaje i opisuje književni tekst u književnopovijesnom, društvenom i kulturnom kontekstu.</p> <p>Poveznice s međupredmetnom temom <i>Građanski odgoj i obrazovanje</i></p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	Metoda devet okvira udaljenosti od teksta neprekidno propituje mišljenja i stavove učenika koje oni slobodno iznose jer govore iz uloge bez straha od razotkrivanja. Usmeno izlaganje u sintezi sata potiče na promišljanja o današnjim problemima mladih i razlikama u nekadašnjem i suvremenom odgoju te položaju žene u društvu.
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	Umjetničko izražavanje: poticanje na izražavanje vlastitog dojma i stajališta u onom obliku umjetničkog izražavanja u kojem pokazuju najveću darovitost (crtež, skica...)
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	
Projektne zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedijske i interaktivne sadržaje	<p>www.menti.com</p> <p>https://www.pixton.com/</p> <p>www.glogster.com</p>

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodčkih preporuka.

Prijedlozi vanjskih izvora i literature

Čubriilo, Snježana; Krušić, Vlado; Rimac Jurinović, Maša (2017). *Odgoy za građanstvo, odgoj za život. Priručnik aktivnih metoda za građanski odgoj i obrazovanje s primjerima dobre prakse*. Zagreb: HCDO i Školska knjiga.

Gruić, Iva (2002) *Prolaz u zamišljeni svijet: procesna drama ili drama u nastajanju*. Zagreb: Golden Marketing

Hornbrook, David (1992) *Education in Drama: Casting the Dramatic Curriculum*. The Falmer Press